

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

De *Staat* van het *Onderwijs*

Kennisgroep Kwaliteit 4 juni

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Even voorstellen

- **Ik: Ralph Rusconi**
- **U: ?**

De *Staat* van het *Onderwijs*

Kennisgroep Kwaliteit 4 juni

Opdracht SvHO

Formeel

In de Wet op het onderwijstoezicht (WOT), artikel 8, lid 2 en 3, is vastgelegd dat de Inspectie van het Onderwijs jaarlijks, *uiterlijk de derde woensdag van mei*, het **verslag over de staat van het Nederlandse onderwijs** vaststelt, zoals bedoeld in artikel 23, achtste lid, van de Grondwet.

207de jaargang

Informeel

Met de Staat van het Onderwijs **beschrijft** en **agendeert** de inspectie ontwikkelingen en wil daarmee bijdragen aan en **stimuleren** tot het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs(stelsel). Dit doen we door de politiek, het onderwijsveld en de samenleving **actief te informeren** over de staat van het onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Inhoud

1. Kwaliteit van het onderwijs
2. Basisvaardigheden
3. Kansengelijkheid en schoolloopbanen
4. Welbevinden en (sociale) veiligheid
5. Passend onderwijs
6. Onderwijsprofessionals

Kwaliteit van het onderwijs

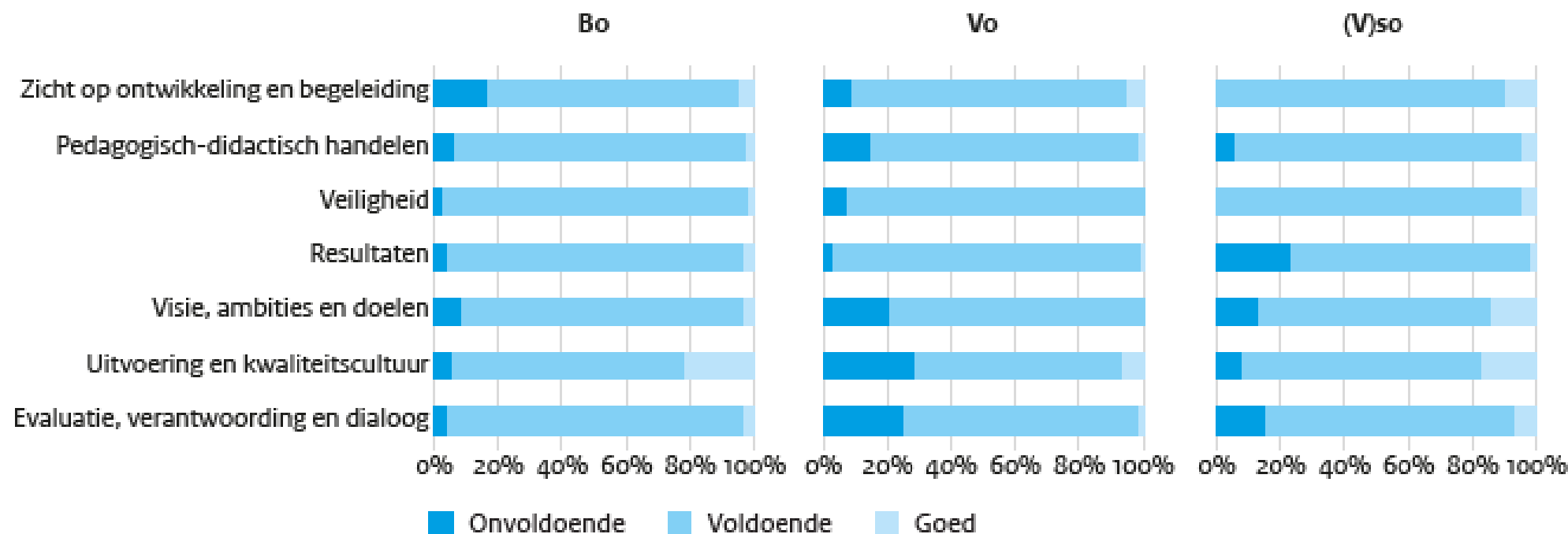
- > **Zorgen om kwaliteit scholen funderend onderwijs** In het najaar van 2023 is de inspectie begonnen met het steekproefsgewijs onderzoeken van de kwaliteit van scholen in het funderend onderwijs. De uitkomsten van de eerste onderzoeken - nog beperkt in aantal – geven reden tot zorg.
- > **Steekproefonderzoeken mbo in jan 2024 van start gegaan.**
- > **Verschillen tussen sectoren tekenen zich voorzichtig af.**

	Bo		Vo		(V)so	
	n	%	n	%	n	%
Voldoende	79	79,8	67	77,9	31	77,5
Onvoldoende	18	18,2	19	22,1	9	22,5
Zeer zwak	2	2	0	0	0	0
Totaal	99	100	86	100	40	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2024t)

Kwaliteit van het onderwijs

Figuur 1.2.2a Oordelen op de standaarden voor scholen en afdelingen in de steekproefonderzoeken in het bo, vo en (v)so in de periode september tot en met december 2023 (in percentages, n bo=99, n vo=103, n (v)so=40)

**In gesprek met de iemand die *niet*
naast u zit (10min, 5 p.p.)**

Hoe zorgt u voor:

- **Aanbod passend bij de IIn-
populatie, uitgaande van hoge
verwachtingen?**
- **Ambitieuze, concrete doelen
voor scholen wat betreft
*basisvaardigheden of zicht op
ontwikkeling en begeleiding***
- **Hoe evalueert u hierop?**

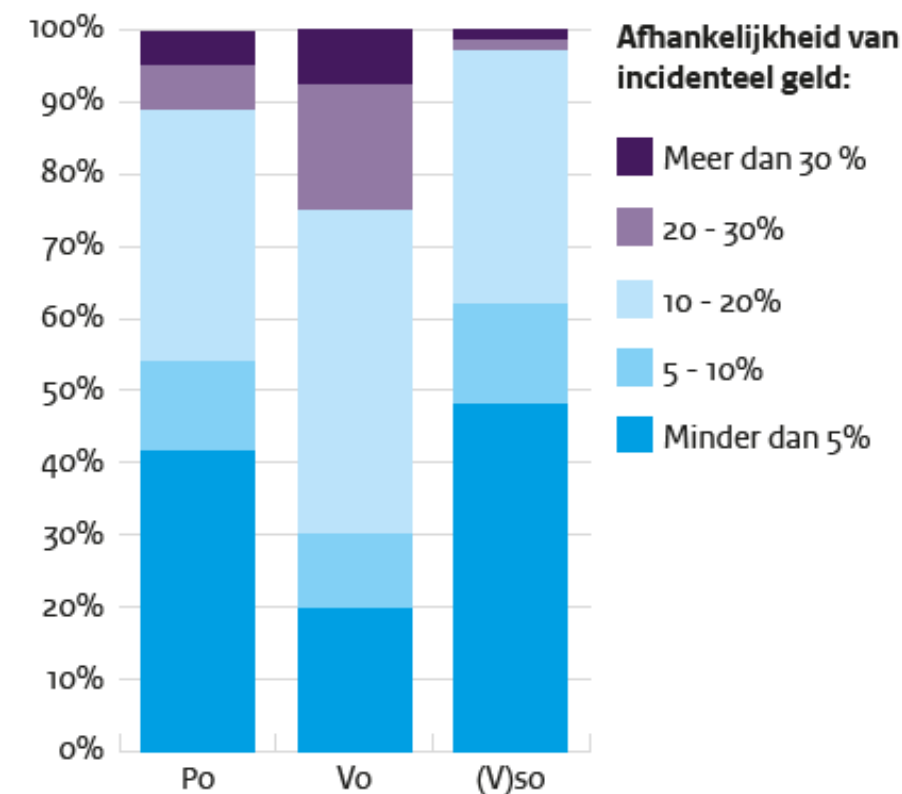
De *Staat* van het
Onderwijs

Uitwisselen 1

Kwaliteit van het onderwijs

- > **Niet voor elke leerling passende voorzieningen beschikbaar** Bij een deel van de samenwerkingsverbanden zijn er tekortkomingen geconstateerd bij de **realisatie van een dekkend netwerk van voorzieningen** voor leerlingen.
- > **Voor duurzame onderwijsverbetering is structurele financiering van belang** Onderwijssectoren zijn over het algemeen financieel stabiel. Een punt van aandacht is wel de **toename van incidentele gelden**.

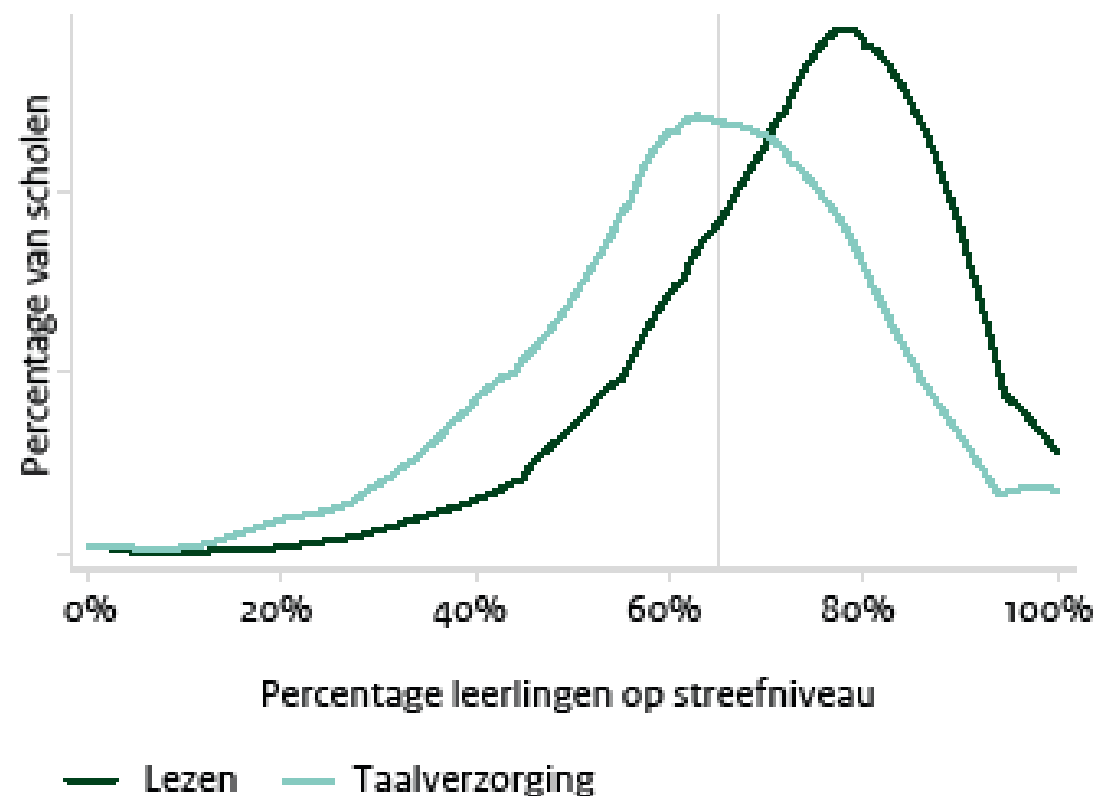
Figuur 1.5.3a Indeling van besturen naar aandeel incidenteel geld ten opzichte van de lumpsum in 2022

Basisvaardigheden

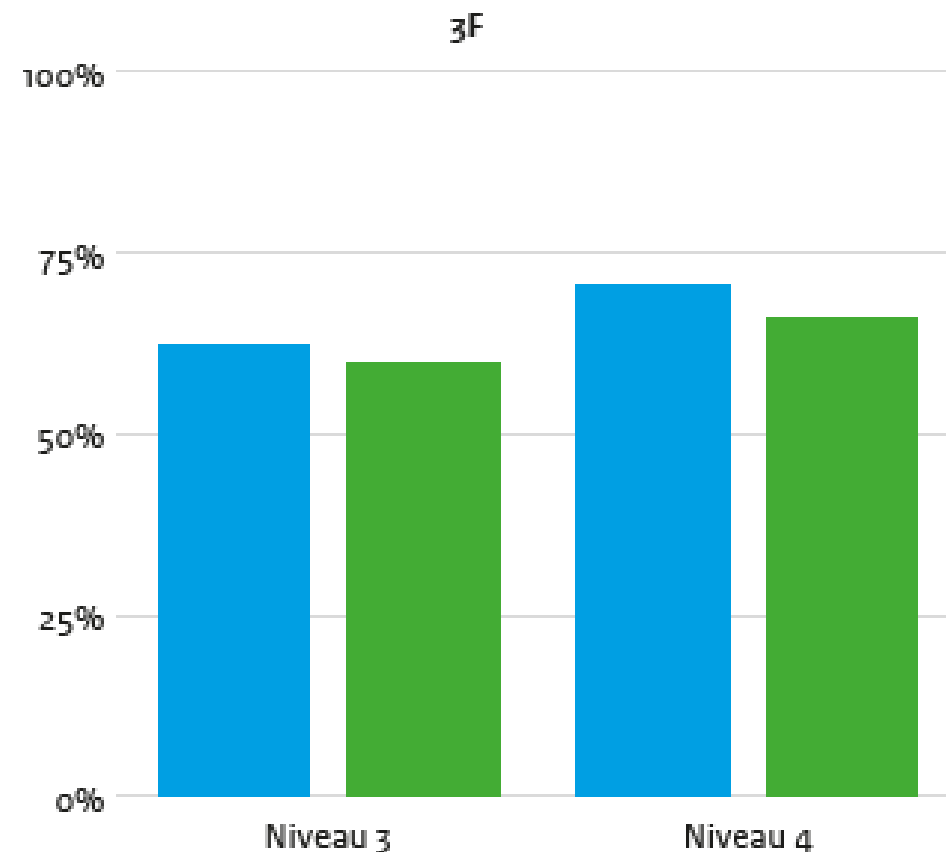
- > **Daling leesvaardigheid over hele linie** Het gaat niet goed met het taalniveau van leerlingen. Meest in het oog springt de **daling van de leesvaardigheid** onder de Nederlandse 15-jarigen in de internationale PISA-peiling van 2022.
- > **Beheersing referentieniveaus werkt door in Vervolgonderwijs** Leerlingen die in **groep 8 nog niet 1F** voor lezen of taalverzorging beheersten, halen op het vmbo vaker een **onvoldoende voor het centraal examen Nederlands** dan leerlingen die wel 1F hadden behaald.

Figuur 2.3b Verschillen tussen bo-scholen in het percentage leerlingen dat het streefniveau voor lezen en taalverzorging behaalde in 2022-2023 (n=5.296)

Basisvaardigheden

- > **Doorgaande lijn nodig** Waarbij scholen en opleidingen steeds weer **kijken** naar **hoe** leerlingen en studenten binnenkomen, **waar** leerlingen en studenten staan, **wat** ze nodig hebben om eventuele achterstanden weg te werken, **wat** nodig is om het einddoel van de huidige onderwijsvorm te halen en **wat** nodig is voor volgende stappen in het onderwijs of richting de arbeidsmarkt.
- > **Te veel leerlingen** verlaten het onderwijs **ongeletterd of ongetuigd**.

- **Stel het niveau vast bij binnenkomst en of IIn zich ontwikkelen in lijn met de beoogde (eind)doelen**
- **Zorg dat het curriculum is afgestemd op de IIn-populatie**
- **Zorg dat burgerschap voldoende herkenbaar en samenhangend is**
- **Stel ambitieuze doelen voor alle leerlingen en studenten**

De Staat van het Onderwijs

Aanbevelingen Basisvaardigheden

Gelijke kansen en schoolloopbanen

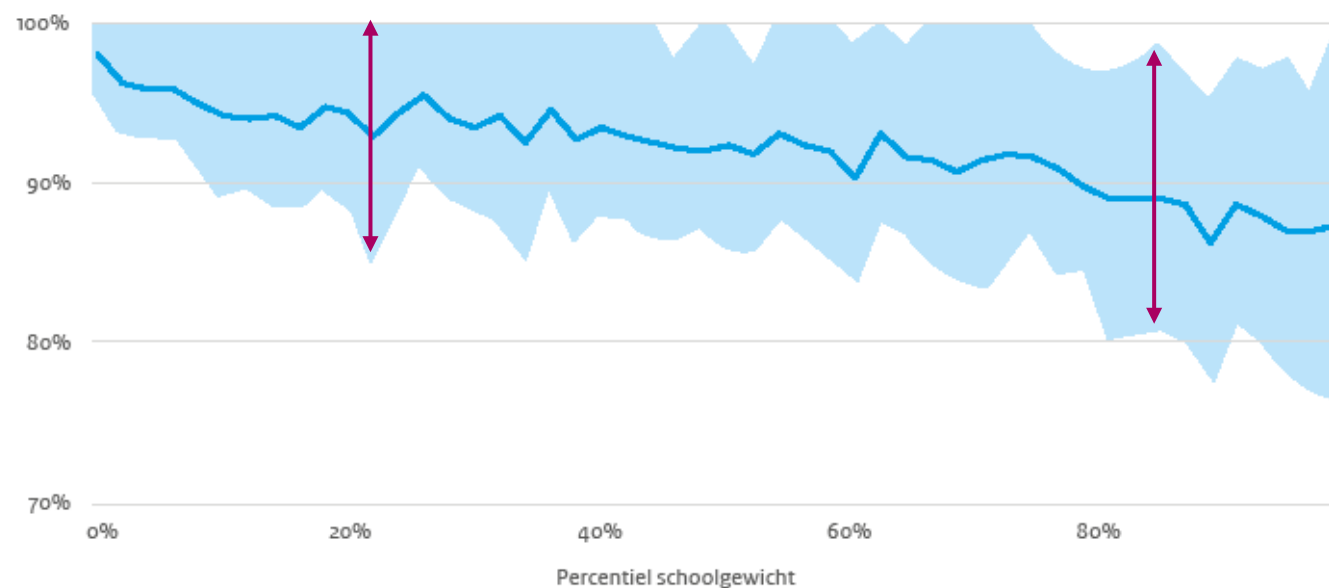
- > **Niet altijd gelijke kansen bij gelijke geschiktheid**
Niet elke leerling krijgt op iedere school evenveel kans om in voldoende mate te leren, ook zijn kansen van gelijk geschikte leerlingen op verschillende selectie- en schakelmomenten tijdens de schoolloopbaan niet altijd gelijk.
- > **Schoolverschillen in behalen referentieniveaus bij vergelijkbare leerlingenpopulatie** Deze ongelijkheid **hangt soms samen met school- en opleidingsverschillen**, pakt soms regionaal verschillend uit en treft vaak dezelfde groepen leerlingen en studenten.
- > **Minder kansen voor specifieke groepen leerlingen** bijv. minder vaak de referentieniveaus voor taal en rekenen dan andere leerlingen.
- > Migranten en kinderen van migranten
- > Leerlingen met ouders die maximaal een middelbaar beroepsonderwijs (mbo) 2-diploma hebben
- > Laag huishoudinkomen

Gelijke kansen en schoolloopbanen

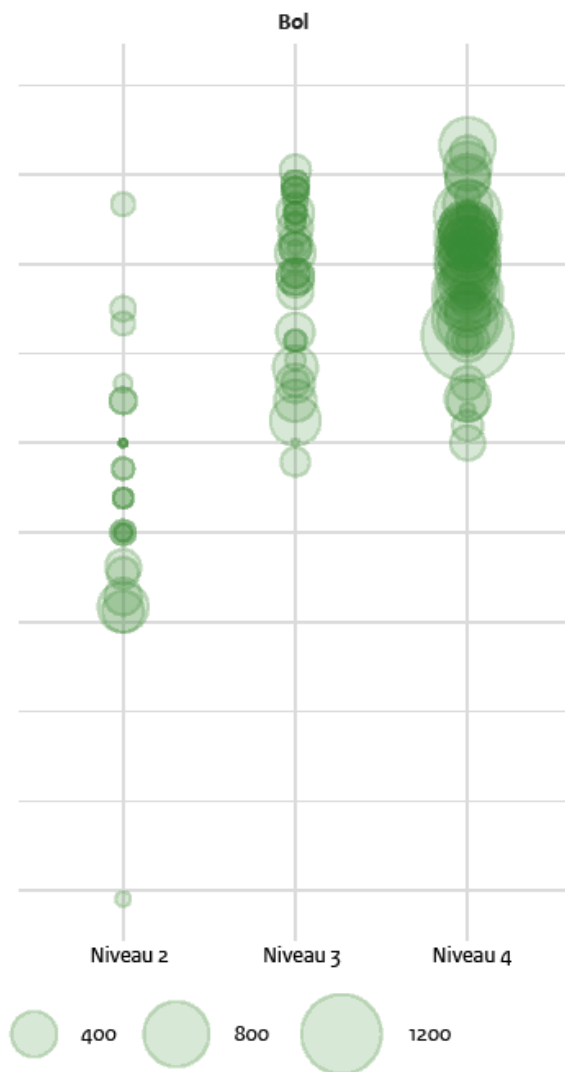
- > **Niet altijd gelijke kansen bij gelijke geschiktheid**
Niet elke leerling krijgt op iedere school evenveel kans om in voldoende mate te leren, ook zijn kansen van gelijk geschikte leerlingen op verschillende selectie- en schakelmomenten tijdens de schoolloopbaan niet altijd gelijk.
- > **Schoolverschillen in behalen referentieniveau**
vergelijkbare leerlingenpopulatie Deze ongelijkheid **hangt soms samen met school- en opleidingsverschillen**, pakt soms regionaal verschillend uit en treft vaak dezelfde groepen leerlingen en studenten.

Figuur 3.2.1a Gemiddeld percentage leerlingen dat 1F rekenen behaalt, naar schoolgewicht

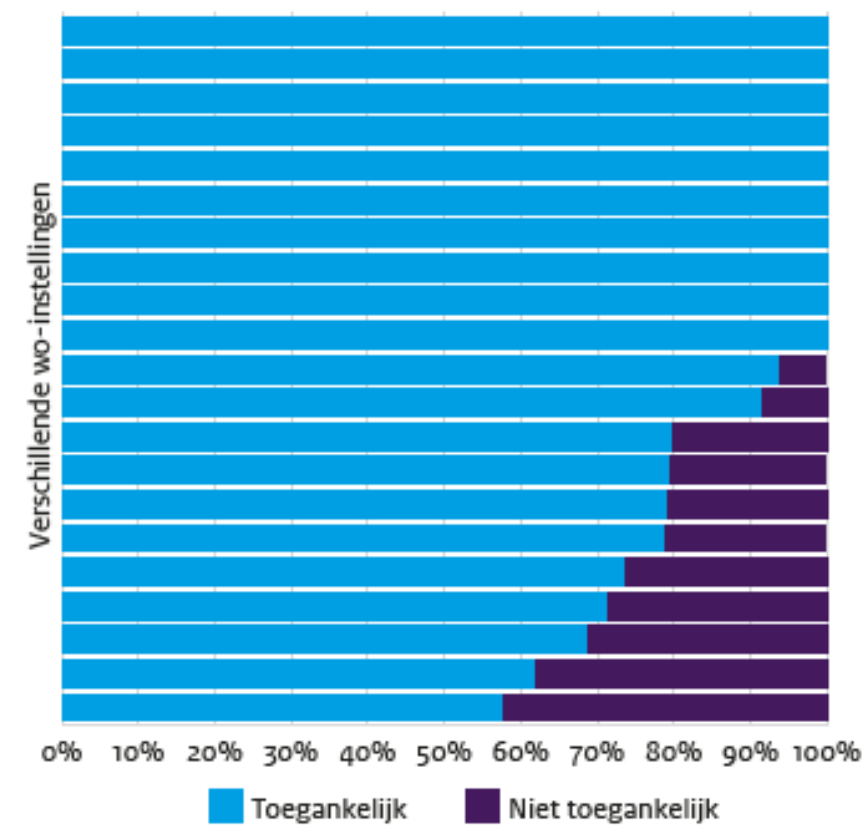
De lijn toont de gemiddelde beheersing van rekenen 1F op scholen met een bepaalde schoolweging. Het grijze gebied laat de spreiding om het gemiddelde heen zien.

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2024s)

← Mbo & Hbo/Wo →

Figuur 3.2.3a Percentage voor hbo-gediplomeerden toegankelijke wo-masteropleidingen per wo-instelling in het studiejaar 2023-2024

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2024I)

In gesprek met de iemand die *niet* naast u zit (10min, 5 p.p.)

In de Staat roepen wij scholen en
besturen op om **meer van elkaar te
leren**, de verschillen zijn groot
namelijk.

U bent vast geen representatieve groep.

- **Maar hoe zou u voor meer
uitwisseling met andere
scholen/besturen kunnen
zorgen?**
- **Zou dat ook buiten het bestuur
kunnen?**

De *Staat* van het
Onderwijs

Uitwisselen 2

Welbevinden en (sociale) veiligheid

- > Welbevinden en veiligheid zijn niet vanzelfsprekend.
- > De school is verantwoordelijk voor een veilige leeromgeving die het welbevinden bevordert én waar geleerd en gewerkt kan worden.
- > Het welbevinden van jongeren baart zorgen.
- > De sociale veiligheid is op de meeste scholen/opleidingen voldoende. Maar niet alle groepen leerlingen en studenten voelen zich veilig en/of prettig op school.
- > Belangrijk om veiligheid te monitoren
- > Instellingsverschillen (mbo) in ervaren veiligheid
- > Veiligheid nieuwkomers op gezinslocaties van azc-scholen moet beter

Passend onderwijs

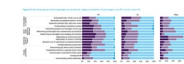
- > **Groot aantal leerlingen en studenten heeft extra ondersteuningsbehoefte** 107.000 leerlingen volgen een vorm van gespecialiseerd onderwijs.
- > Daarnaast heeft naar schatting **10% van de leerlingen in het regulier funderend onderwijs** een extra ondersteuningsbehoefte.
- > **Kwaliteit van extra ondersteuning in het funderend onderwijs moet beter** De kwaliteit van de **plannen**, de **uitvoering** en de **evaluatie** van de extra ondersteuning moet in alle sectoren van het funderend onderwijs beter.
- > Ook het **zicht** van scholen **op de resultaten** van de extra ondersteuning is beperkt. Dit kan verbeteren door **concreter geformuleerde doelen** en een betere evaluatie van de extra ondersteuning.
- > **Maatwerkmogelijkheden nog onvoldoende benut**

Aanbevelingen:

- > **Samenwerkingsverbanden:** concretiseer afspraken in het ondersteuningsplan, met name over de basis- en extra ondersteuning, de procedures en criteria voor toelating tot het gespecialiseerd onderwijs en het beleid voor de terugplaatsing naar het regulier onderwijs.
- > **Samenwerkingsverbanden, schoolbesturen en scholen:** benut de kansen voor het bieden van maatwerk binnen het dekkend netwerk van voorzieningen.
- > **Scholen:** verbeter de kwaliteit van de extra ondersteuning met het opp als sturend instrument.
- > **Schoolbesturen, scholen en samenwerkingsverbanden:** verbeter het zicht op de bereikte resultaten van het onderwijs aan leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.

Onderwijsprofessionals

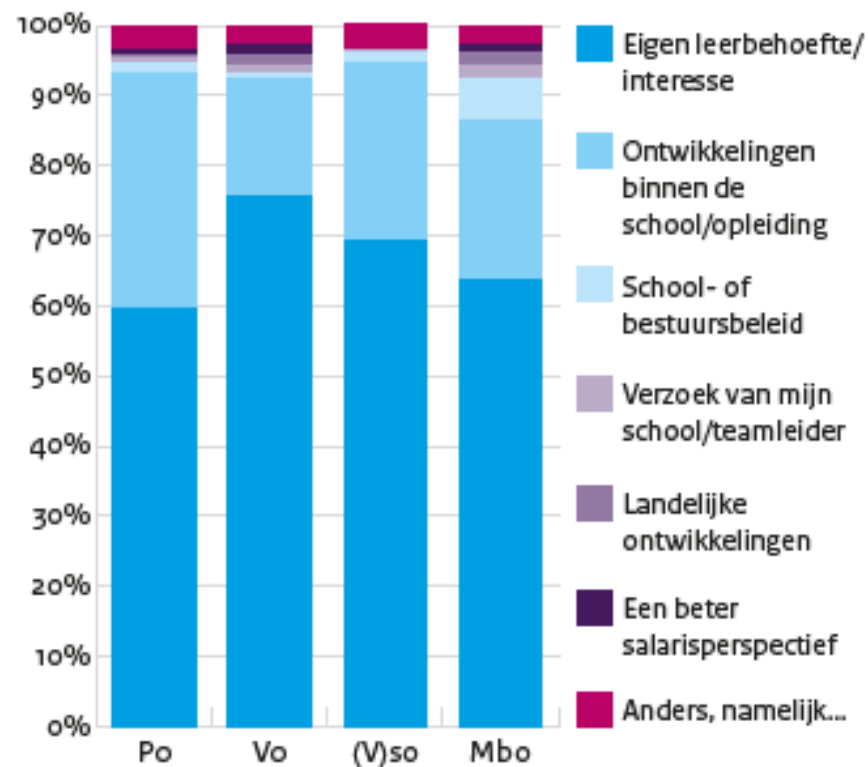
- > **Tekort aan personeel groot** Om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren en borgen, is iedereen die in het onderwijs werkt hard nodig. Dus ten minste voldoende leraren, docenten en schoolleiders.
- > **Ernstige gevolgen door tekorten** De tekorten hebben bij een deel van de scholen (zeer) ernstige gevolgen. Schoolleiders in het po ervaren dit meer dan schoolleiders in het vo en (v)so.
- > **Maar maatregelen tegen werkdruk lijken te werken**

Figuur 6.2.3a Inschatting van de directe gevolgen van de tekorten, volgens schoolleiders (in percentages, n po=47, n vo=61, n (v)so=23)

Figuur 6.3.1a Meest bepalende factor voor leraren om deel te nemen aan professionaliseringsactiviteiten (in percentages, n po=686, n vo=860, n (v)so=147, n mbo=623)

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2024n)

Onderwijsprofessionals

- > **Bijna alle onderwijsprofessionals zijn bezig met scholing** Om leraren en schoolleiders te behouden is professionalisering van belang.
- > **Professionalisering kan meer opleveren** Dit kan door de professionaliseringsactiviteiten beter te laten aansluiten bij de doelen van de school en de activiteiten te evalueren.

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

De Staat van het *Onderwijs*